

Załącznik do uchwały Nr.....
RADY MIASTA POZNANIA
z dnia .....

POZNAŃSKI PROGRAM OPIEKI NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3
NA LATA 2016-2020

Spis treści:

I. Demografia	4
II. Sytuacja w zakresie organizacji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.....	5
1. Żłobki miejskie	5
2. Placówki niepubliczne.....	10
3. Dzienny opiekun i niania.....	11
4. Potrzeby i oczekiwania mieszkańców Poznania w zakresie wsparcia w opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.....	11
III. Cele, zadania i wskaźniki realizacji programu.....	18
Cel główny	18
Cele szczegółowe.....	18
1. Zwiększenie dostępności opieki nad dziećmi w różnych formach określonych w ustawie.....	18
1.1 Wsparcie niepublicznych form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.....	18
1.2. Rozwijanie formy opieki „dzienny opiekun” poprzez:	
a. zatrudnienie dziennych opiekunów w ramach środków z budżetu miasta oraz środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych	18
1.3. Działania informacyjne i doradcze, w tym:	
a. konsultacje dla pracodawców w obszarze wspierania pracowników w powrocie do pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dziecka.....	19
b. wspieranie idei tworzenia form opieki nad dzieckiem przy zakładach pracy.....	19
c. wydawanie newslettera dla podmiotów prowadzących działalność w obszarze opieki nad dziećmi do lat 3.....	19
2. Opracowanie i wdrożenie standardów jakości opieki i edukacji dla dzieci do lat 3 oraz systemu monitoringu i ewaluacji jakości pracy różnych form opieki nad dziećmi do lat 3...	19
2.1. Opracowanie standardów jakości opieki i edukacji dla dzieci do lat 3 oraz strategii ich wdrażania w ramach powołanego zespołu ekspertów przy współpracy z krajowymi i zagranicznymi podmiotami zajmującymi się problematyką rozwoju, edukacji i opieki nad dzieckiem do lat 3.....	19
2.2. Wprowadzanie standardów jakości w miejscach opieki nad dziećmi.....	20
2.2.1. Upowszechnianie i promocja opracowanych standardów jakości.....	20
2.2.2. Zwiększenie wiedzy i kompetencji personelu różnych form opieki nad dziećmi do lat 3 oraz wspieranie w procesie wprowadzania opracowanych i przyjętych standardów..	20

2.3. Opracowanie systemu monitoringu i ewaluacji jakości pracy placówek oraz dziennego opiekuna przez zespół ekspertów.....	20
2.4. Prowadzenie działań monitorujących realizację standardów jakości opieki oraz ewaluacyjnych.....	20
2.5. Dofinansowanie przez Miasto konsultacji specjalistów m. in. psychologa, logopedy, fizjoterapeuty w placówkach opieki nad dziećmi.....	20
3. Wsparcie rodziców dzieci do lat 3 w wychowaniu i opiece.....	21
3.1. Rozpoczęcie prac nad przygotowaniem i wprowadzeniem programu wsparcia finansowego dla rodzin z dziećmi w wieku do lat 3.....	21
3.2. Zapewnienie rodzicom dzieci w wieku do lat 3 poradnictwa w zakresie rozwoju dziecka, w tym poprzez organizowanie bezpłatnych konsultacji specjalistów (np. psychologa, logopedy, fizjoterapeuty, pediatry) oraz możliwości uczestniczenia w zajęciach wspierających kompetencje rodzicielskie.....	21
3.3. Zapewnienie dzieciom w wieku do lat 3 możliwości udziału w zajęciach rozwojowych, także wraz z opiekunem.....	21
4. Upowszechnianie wśród mieszkańców Poznania wiedzy na temat opieki i wychowania dzieci w wieku do lat 3.....	21
4.1. Zapewnienie informacji na temat prawidłowości rozwoju dziecka w wieku do lat 3 oraz o różnych formach opieki i wsparcia.....	21
4.2. Kampania społeczna dotycząca znaczenia wczesnego dzieciństwa (w tym kształtowania więzi) oraz dobrej jakości opieki i edukacji dla rozwoju dzieci do lat 3.....	21
4.3. Zwiększenie prestiżu zawodu opiekuna dziecięcego.....	21
4.4. Promowanie form opieki nad dziećmi wśród mieszkańców Poznania.....	22
4.5. Stworzenie strony internetowej, która w całości będzie poświęcona zagadnieniom opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w Poznaniu.....	22
Wskaźniki	22
IV. Monitorowanie i ewaluacja	26
V. Projektowane źródła finansowania Programu	26
VI. Podsumowanie	26
VII. Harmonogram	26

Załączniki:

1. Podstawowy standard opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 w placówkach publicznych i niepublicznych na terenie miasta Poznania.

Ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2016 r., poz. 157) tworzy warunki rozwoju różnorodnych form opieki nad małymi dziećmi, umożliwiając rodzicom podjęcie pracy zawodowej oraz dając możliwość wyboru formy opieki nad małym dzieckiem. Poprzez określenie standardu poszczególnych form opieki, w tym kwalifikacji opiekunów oraz nałożenie na samorząd obowiązku rejestracji i nadzoru daje rodzicom poczucie bezpieczeństwa.

Niniejszy Program określa zakres partycypacji Miasta Poznania w rozwoju opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz warunki wspierania rodzin, a także podmiotów prowadzących placówki opieki.

I. Demografia

Tabela 1

Prognoza dotycząca liczby dzieci w wieku od 0-3 lat zamieszkałych w latach 2010-2020 (w tys. osób) na obszarze miasta Poznania¹

Wiek*	2010**	2011**	2012**	2013**	2014**	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2020 (2014 =100)
0-11	6,1	5,8	5,7	5,4	5,5	5,4	5,3	5,3	5,2	5,1	5,0	90,9
12-23	6,1	6,0	5,9	5,8	5,7	5,4	5,3	5,2	5,2	5,1	5,0	88,3
24-35	5,9	6,0	5,9	5,8	5,7	5,6	5,3	5,2	5,1	5,1	5,0	87,7
36-47	5,4	5,8	5,8	5,7	5,7	5,6	5,5	5,2	5,1	5,0	5,0	88,4
0-23	18,2	17,8	17,5	17,0	16,9	16,4	15,9	15,7	15,5	15,3	15,0	88,9
0-35	23,5	23,6	23,3	22,7	22,5	22,0	21,4	20,9	20,6	20,3	20,0	88,8

Prognoza GUS (grudzień 2014 r.)

* wiek w miesiącach

** dane rzeczywiste

Dane demograficzne wskazują na niewielki wzrost liczby dzieci w wieku 0-3 lat do 2011 r. Od 2012 r. zauważa się stopniowy spadek liczebności tej grupy dzieci. Według danych prognostycznych do 2020 r. spadek ten wyniesie ok. 15 % w stosunku do stanu z 2010 r., a 11 % w odniesieniu do stanu na koniec 2014 r. Liczba dzieci w wieku żłobkowym zmniejszy się więc z ok. 23 tys. w latach 2010-2012 do ok. 20 tys. w 2020 r.

Zmniejszająca się w kolejnych latach liczba dzieci przemawia za tworzeniem małych, elastycznych form opieki.

¹ Źródło: dane GUS, opracowanie Wydział Rozwoju Miasta, Urząd Miasta Poznania

II Sytuacja w zakresie organizacji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na dzień 31 grudnia 2015 r.

1. Żłobki miejskie

Tabela 2

Placówki prowadzone przez Miasto – wg stanu na 31.12.2015 r.

Liczba placówek	Liczba miejsc planowych	Personel/liczba etatów	
		Ogółem	Personel opiekuńczy
14 połączonych w 4 zespoły	1262	330,7	217,5

Miasto Poznań zapewnia opiekę dzieciom w wieku do lat 3 w 4 Zespołach Żłobków (ogółem w 14 placówkach) na łączną liczbę 1262 miejsc. Od 2006 r. Miasto uruchomiło łącznie 447 dodatkowych miejsc opieki, w tym w latach 2006-2010 150 miejsc opieki sfinansowanych ze środków własnych. Natomiast środki pozyskane na tworzenie nowych miejsc opieki w ramach rządowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch” pozwoliły na uruchomienie od 2011 r. 297 kolejnych miejsc opieki. W latach 2013 - 2015 Miasto w ramach wyżej wskazanego programu pozyskało środki na zapewnienie funkcjonowania miejsc opieki utworzonych w latach 2011-2012. Przyczyniło się to do poprawy dostępności miejsc w placówkach publicznych, a tym samym wpłynęło na umożliwienie większej liczbie młodych rodziców powrotu do pracy i godzenie obowiązków rodzicielskich z zawodowymi.

Tabela 3

Liczba miejsc i liczba dzieci oczekujących na miejsce w latach 2006 – 2015²

Lata	Liczba miejsc planowych	Liczba utworzonych miejsc	Liczba wniosków o przyjęcie dziecka do żłobka (niezrealizowanych)**
2006	859*	44	120
2007	916	57	236
2008	920	4	687
2009	960	40	1063
2010	965	5	1619
2011	1212	247	1283
2012	1212	50	1158

---

² Źródło: meldunki Zespołów Żłobków wg stanu na dzień 31 grudnia danego roku.

2013	1262	0	862
2014	1262	0	916
2015	1262	0	876

* wskazana liczba miejsc planowych zawiera 44 nowe miejsca utworzone w wyniku działań Miasta w roku 2006

** wartości mogą być nieznacznie zawyżone

Tabela 4

Zestawienie dzieci oczekujących na przyjęcie do placówek publicznych³

Wyszczególnienie	Liczba miejsc planowych	Liczba dzieci oczekujących na przyjęcie	Liczba dzieci oczekujących na przyjęcie w wieku poniżej 5 m.ż.*	Liczba dzieci oczekujących na przyjęcie w wieku powyżej 5 m.ż.**
Żłobki publiczne	1262	876	140	736

* liczba dzieci zgłoszonych do żłobka i oczekujących na przyjęcie, które nie ukończyły 5 miesiąca życia (dziecko do ukończenia 20 tygodnia życia znajduje się pod opieką matki/opiekuna prawnego i nie kwalifikuje się na przyjęcie do placówki)

** liczba dzieci zgłoszonych do żłobka i oczekujących na przyjęcie, które ukończyły 5 miesiąc życia

stan na dzień 31.12.2015 r.

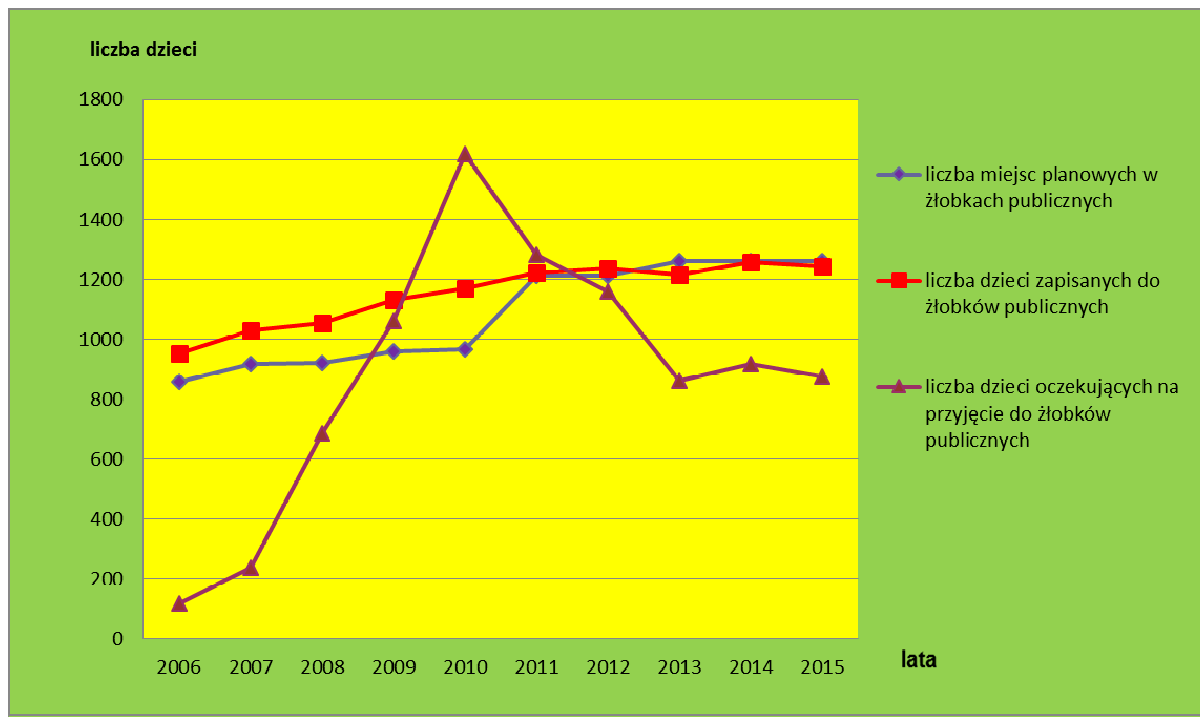
Na dzień 31 grudnia 2015 r. 876 dzieci oczekiwało na przyjęcie do żłobków. W ostatnich 3 latach liczba dzieci oczekujących na przyjęcie do żłobków samorządowych utrzymuje się na podobnym poziomie. Wskazana sytuacja związana jest z utrzymaniem dodatkowych miejsc w żłobkach prowadzonych przez Miasto Poznań, uruchamianych od 2011 roku w ramach resortowego programu „Maluch” oraz dofinansowaniem miejsc w placówkach niepublicznych. W roku 2011 liczba dzieci oczekujących zmniejszyła się znacznie względem lat ubiegłych. Powodem zaistniałej sytuacji mogło być uruchomienie systemu elektronicznej rekrutacji dzieci do żłobków. Wprowadzenie systemu elektronicznego naboru przyczyniło się do wyeliminowania fikcyjnych i wielokrotnych zgłoszeń do żłobka. Początkowo system dedykowany był miejskim żłobkom, a następnie ofertę rozszerzono również o żłobki niepubliczne, które otrzymały dofinansowanie z budżetu Miasta. Obecnie żłobki miejskie cieszą się uznaniem rodziców dzieci do lat 3, ale i placówki niepubliczne dofinansowane przez Miasto Poznań budzą znaczne zainteresowanie.

---

³ Źródło: meldunki Zespołów Żłobków wg stanu na dzień 31.12.2015 r.

Wykres 1

Liczba miejsc planowych w żłobkach publicznych, liczba dzieci zapisanych do żłobków publicznych oraz oczekujących na przyjęcie (w latach 2006-2015)

Tabela 5

Liczba miejsc planowych w żłobkach publicznych, liczba dzieci zapisanych do żłobków publicznych oraz oczekujących na przyjęcie (w latach 2006-2015)

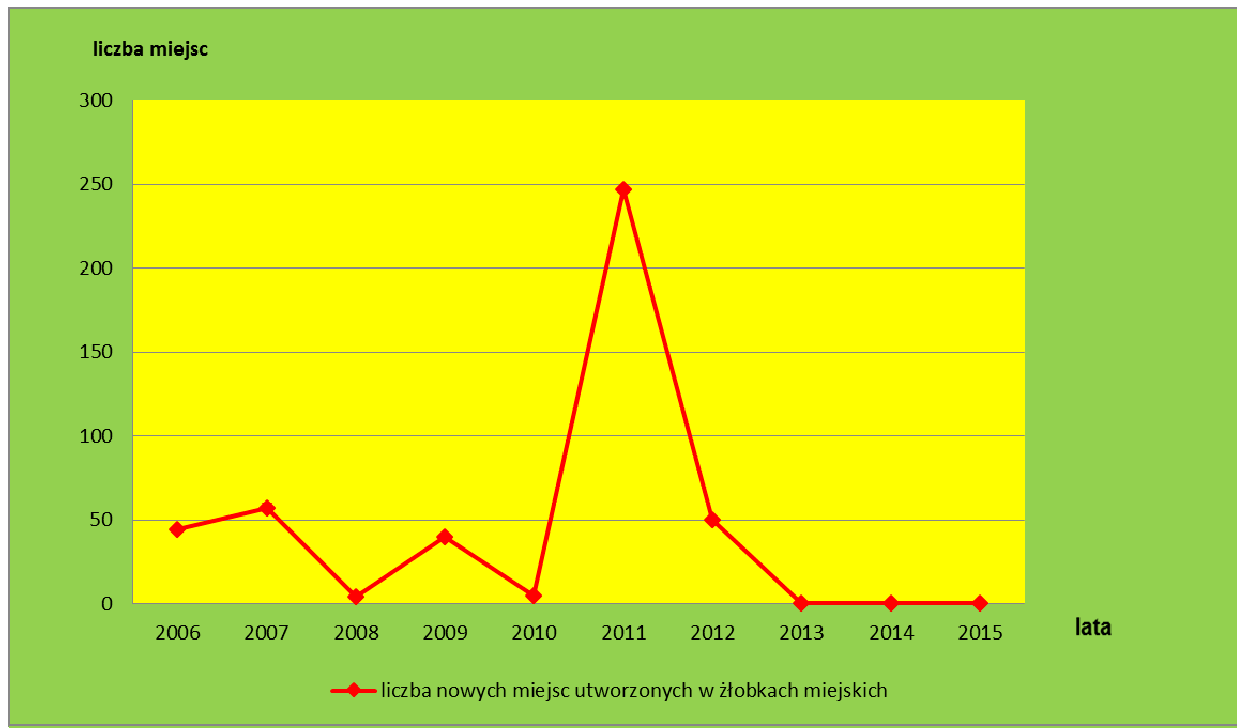
lata	liczba miejsc planowych w żłobkach publicznych	liczba dzieci zapisanych do żłobków publicznych	liczba dzieci oczekujących na przyjęcie do żłobków publicznych
2006	859	952	120
2007	916	1031	236
2008	920	1055	687
2009	960	1133	1063
2010	965	1171	1619
2011	1212	1221	1283
2012	1212	1235	1158
2013	1262	1215	862
2014	1262	1256	916
2015	1262	1244	876

Na podstawie wykresu można stwierdzić, że liczba miejsc planowych w żłobkach publicznych i liczba dzieci zapisanych od 2011 r. jest zbliżona. W roku 2011 znacznie zmniejszyła się liczba

dzieci oczekujących na przyjęcie do placówek publicznych w stosunku do roku 2010 (o ponad 400 dzieci). Jak wspomniano wyżej, na spadek mogło mieć wpływ wprowadzenie elektronicznego systemu naboru do żłobków. W kolejnych latach zauważa się dalszy spadek liczby dzieci oczekujących. Przyczynę tendencji spadkowej stanowić może czynnik demograficzny, ale również fakt zwiększenia liczby miejsc planowych oraz zwiększenia dostępności opieki instytucjonalnej poprzez dofinansowanie miejsc w placówkach niepublicznych.

Wykres 2

Dodatkowe miejsca opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 utworzone przez Miasto Poznań w latach 2006-2015

Z dniem 13 czerwca 2013 r. weszła w życie nowelizacja ustawy Kodeks pracy, którą wprowadzono 26 tygodniowy urlop rodzicielski. Wprowadzona zmiana znajduje odzwierciedlenie w liczbie dzieci zapisanych do żłobka, stanowiących najmłodszą grupę wiekową, tj. dzieci do ukończenia 12 miesiąca życia. Na dzień 31 grudnia 2015 r. w miejskich żłobkach zapisanych było 105 dzieci w wieku od 20 tygodnia do 12 miesiąca życia. Szacunkowa liczba rodziców na terenie Poznania, którzy skorzystali w 2014 r. z urlopu rodzicielskiego wynosiła 4087.

Od 2006 r. Miasto uruchomiło dodatkowo 447 miejsc opieki. 150 miejsc do 2010 roku zostało utworzonych w ramach środków własnych Miasta. W roku 2011 w ramach resortowego programu „Maluch” pozyskano środki finansowe na utworzenie nowych miejsc opieki w miejskich żłobkach. 4 poznańskie zespoły placówek otrzymały środki finansowe w kwocie 100 035 zł na realizację zadania pt.: wyposażenie i prace wykończeniowe w budynkach (lokalach), w których powstały nowe miejsca dla małych dzieci. Udział budżetu państwa w dofinansowaniu złożonej przez Miasto oferty wynosił 50% wartości kosztorysu przedstawionego w projekcie, tj. 100 035 zł. W wyniku doposażenia specjalistycznego pomieszczeń zgodnie z harmonogramem zawartym w Programie „Maluch” – w 4 Zespołach Żłobków zwiększyła się liczba miejsc planowych o 247, tj.:

- 86 nowych miejsc w Zespole Żłobków Nr 1 (Stare Miasto),
- 65 nowych miejsc w Zespole Żłobków Nr 2 (Jeżyce),

- 35 nowych miejsc w Zespole Żłobków Nr 3 (Grunwald),
- 61 nowych miejsc w Zespole Żłobków Nr 4 (Wilda, Nowe Miasto).

W wyniku realizacji założeń przyjętych w 2011 r. Miasto Poznań zwiększyło liczbę miejsc planowych o 26 % do końca roku 2011 oraz poprawiło warunki opieki nad małymi dziećmi.

W 2012 r. w ramach ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej konkursu „Maluch 2012” Miasto Poznań pozyskało środki na realizację zadania pt. „Adaptacja i doposażenie pomieszczeń niezbędna do realizacji zadania związanego z funkcjonowaniem nowych miejsc dla dzieci wymagających szczególnej opieki w żłobku”. Kwota dotacji wynosiła 360 000 zł przy 70 % udziale dotacji z budżetu państwa. Przyznana dotacja pozwoliła na utworzenie łącznie 50 nowych miejsc opieki w 3 żłobkach, tj.:

- 17 nowych miejsc w żłobku „Ptyś” w Zespole Żłobków nr 1,
- 18 nowych miejsc w żłobku „Stokrotka” w Zespole Żłobków nr 2,
- 15 nowych miejsc w żłobku „Miś Uszatek” w Zespole Żłobków nr 4.

Utworzone miejsca zostały udostępnione od 1 stycznia 2013 r.

W ramach dotacji Wojewody Miasto Poznań otrzymało w 2012 r. dofinansowanie na zapewnienie funkcjonowania miejsc utworzonych w roku 2011 w ramach rządowego programu „Maluch” w kwocie 1 798 400 zł, przy czym udział dotacji stanowił 50 % kosztorysu.

Z kolei w latach 2013-2015 Miasto w ramach resortowego programu „Maluch” pozyskiwało środki na zapewnienie funkcjonowania miejsc utworzonych w latach 2011-2012 z uwagi na brak możliwości lokalowych pozwalających na utworzenie kolejnych miejsc opieki.

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Poznania, realizując „Poznański program opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na lata 2016 – 2020”, będzie aplikować w kolejnych latach o środki finansowe w ramach programów ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Tabela 6

Zestawienie dotacji uzyskanej w ramach Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch” w poszczególnych latach

Lata	2011	2012*	2013	2014	2015
Kwota planowana	100 035,00	360 0000,00	1 346 953,00	1 335 638,00	1 161 895,00
Kwota wydatkowana	100 032,36	339 116,11	1 215 151,33	1 299 969,84	1 142 274,77
Cel	zwiększenie liczby miejsc planowych o 247	zwiększenie liczby miejsc planowych o 50	finansowanie miejsc powstałych z udziałem programu „Maluch”	finansowanie miejsc powstałych z udziałem programu „Maluch”	finansowanie miejsc powstałych z udziałem programu „Maluch”

* Miasto otrzymało w 2012 r. dotację Wojewody w kwocie 2 060 400,00 zł, w tym na utrzymanie miejsc utworzonych w żłobkach miejskich w ramach programu „Maluch” w 2011 r.: 1 798 400,00 zł, kwota wydatkowana na ww. cel wynosiła: 1 234 714,14 zł.

Do poznańskich żłobków miejskich uczęszczają również dzieci będące mieszkańcami gmin ościennych, które nie posiadają własnych placówek sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3. Wobec dużego zainteresowania gmin ościennych, Rada Miasta Poznania podjęła uchwałę Nr LXI/651/IV/2005 r. z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie przejęcia zadania w zakresie opieki nad dziećmi w żłobkach. Zgodnie z zawartymi przez Prezydenta Miasta Poznania porozumieniami z burmistrzami i wójtami poszczególnych gmin – samorządy te finansują koszty wykorzystania miejsc w poznańskich placówkach. Według danych z 30 listopada 2011 r. do poznańskich żłobków uczęszczało 64 dzieci z ościennych gmin: Lubonia, Komornik, Suchego

Lasu, Tarnowa Podgórnego, Dopiewa, Mosiny, co stanowiło 5,5% wykorzystania miejsc planowych w poznańskich żłobkach.

Według danych na koniec 2010 r. do poznańskich żłobków uczęszczało 83 dzieci z gmin ościennych: Lubonia, Komornik, Suchego Lasu, Tarnowa Podgórnego, Dopiewa, Mosiny, co stanowiło 9% wykorzystania miejsc planowych w poznańskich żłobkach. Natomiast na dzień 31 grudnia 2015 r. do poznańskich miejskich żłobków zapisanych było 39 dzieci z ww. gmin. Miasto Luboń z dniem 6 grudnia 2012 r. odstąpiło od zawartego porozumienia. Objęcie opieką w poznańskich żłobkach miejskich dzieci z gmin ościennych stanowi na 31 grudnia 2015 r. 3,15 % wykorzystania miejsc planowych. Zmniejszająca się liczba dzieci z gmin ościennych uczęszczających do żłobków prowadzonych przez Miasto Poznań stanowi odzwierciedlenie sytuacji demograficznej, jak również rozwoju organizacji opieki nad dziećmi na terenie poszczególnych gmin.

2. Placówki niepubliczne

Tabela 7

Liczba miejsc planowych w placówkach niepublicznych

Wyszczególnienie	Lata					2015:2011
	2011	2012	2013	2014	2015	% ↑
Liczba placówek niepublicznych ogółem, w tym:	9	20	52	74	82	911
- żłobków	8	18	43	59	70	875
- klubów dziecięcych	1	2	9	15	12	1200
Liczba miejsc opieki w placówkach niepublicznych ogółem, w tym:	287	614	1352	1897	2219	773
- w żłobkach	275	577	1204	1675	2043	743
- w klubach dziecięcych	12	37	148	222	176	1466

Stan na 31 grudnia danego roku

Według stanu na 31 grudnia 2015 r. w Poznaniu zgodnie z wpisem do Rejestru prowadzonym przez Prezydenta Miasta Poznania funkcjonowało 70 żłobków niepublicznych zapewniających łącznie 2043 miejsca opieki, 12 klubów dziecięcych na łączną liczbę 176 miejsc opieki. W porównaniu do roku 2011 (według stanu na 31 grudnia 2011 r.) liczba placówek niepublicznych wpisanych do Rejestru Prezydenta Miasta Poznania wzrosła o 911 %, a liczba miejsc planowych zapewnianych przez te placówki zwiększyła się o 773 %. Jednakże powyższe dane należy analizować z uwzględnieniem wprowadzenia ustawy o opiece nad dziećmi oraz zaznaczonego w niej 3-letniego okresu przejściowego (art. 75 ust. 2 i 3), w czasie którego przedsiębiorcy ówczesnie prowadzący działalność w postaci placówki opieki nad dziećmi do lat 3 powinni dostosować się do warunków określonych w przytoczonej ustawie oraz dokonać wpisu do Rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

Wśród zarejestrowanych placówek znajdują się zarówno mniejsze, jak i większe instytucje, zlokalizowane na terenie całego Poznania (najmniejsza obejmująca opieką 5 dzieci, największa dla 91 dzieci), różnicując tym samym rynek opieki nad dziećmi i dając rodzicom możliwość wyboru odpowiedniej placówki zgodnie z indywidualnymi oczekiwaniami.

Zwiększenie liczby nowo powstających placówek, jak również zwiększenie liczby miejsc w placówkach dotychczas funkcjonujących, należy również wiązać z możliwością otrzymania przez przedsiębiorców dofinansowania z budżetu Miasta Poznania. W 2014 r. Miasto Poznań dofinansowało 685 miejsc w 29 niepublicznych żłobkach. Według stanu na 31 grudnia 2015 r. dofinansowaniem objętych zostało 1173 miejsca w 44 placówkach. W związku

z powyższym opieką instytucjonalną w żłobkach prywatnych staje się bardziej dostępna dla rodziców, głównie z uwagi na obniżenie opłaty w wyniku dofinansowania z budżetu Miasta.

3. Dzienny opiekun i niania

Nowelizacją ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 z dnia 13 lipca 2013 r. rozszerzono katalog podmiotów mogących zatrudniać dziennych opiekunów.

Powyższa zmiana pozwalała na zatrudnienie dziennego opiekuna nie tylko przez gminy, lecz również podmioty sektora prywatnego i pozarządowego: osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

”Dziennym opiekunem jest osoba fizyczna zatrudniana przez podmioty, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 3, na podstawie umowy o pracę albo umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego stosuje się przepisy dotyczące zlecenia” (art. 36 ust. 1 ww. ustawy)”.

W 2012 r. Miasto Poznań podjęło działania zmierzające w kierunku zatrudnienia 6 dziennych opiekunów. 26 września 2012 r. ogłoszono otwarty konkurs ofert w ramach wsparcia realizacji zadania publicznego pt. „Opieka nad dziećmi w wieku od ukończenia 20 tygodnia życia do lat 3, sprawowana przez dziennego opiekuna na terenie miasta Poznania”. Ofertę złożyła jedna osoba. 25 października 2012 r. odbyło się posiedzenie komisji konkursowej w celu rozstrzygnięcia konkursu ofert, podczas którego komisja zaopiniowała pozytywnie złożoną ofertę. Wybrany kandydat ostatecznie nie podpisał umowy z Miastem Poznań na realizację ww. zadania.

Zgodnie z art. 46 ww. ustawy Prezydent Miasta prowadzi Wykaz dziennych opiekunów. Podmioty, o których mowa w art. 8 ust.1 pkt. 3 ustawy o opiece nad dziećmi, tj. osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej zatrudniające dziennego opiekuna mają obowiązek zgłaszania dziennych opiekunów do przedmiotowego Wykazu. Od kwietnia 2014 r. do końca grudnia 2015 r. dokonano 75 wpisów do Wykazu dziennych opiekunów, natomiast liczba działających opiekunów według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. wynosiła 50. Każdy dzienny opiekun wpisany do Wykazu zapewnia maksymalną liczbę planowych miejsc opieki. Dzienni opiekunowie znajdujący się w Wykazie Prezydenta zapewniaли łącznie 255 miejsc opieki.

Od dnia wejścia w życie ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 na terenie Poznania zarejestrowało się 2 661 nian (źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu – stan na dzień 31.12.2014 r.). Liczba aktywnych nian zgłoszonych do ZUS w związku z zawarciem umowy uaktywniającej z rodzicem na dzień 31 grudnia 2015 r. kształtowała się na poziomie 410⁴. Zakładając szacunkowo, iż każda niania zajmuje się przynajmniej jednym dzieckiem, to opieką niani zostało objętych 410 dzieci.

4. Potrzeby i oczekiwania mieszkańców Poznania w zakresie wsparcia w opiece nad dziećmi w wieku do lat 3

22 tysiące dzieci w Poznaniu to dzieci poniżej 3 roku życia. Opieką w żłobkach publicznych objętych jest 5,7 % z nich. Natomiast w zakresie objęcia dzieci opieką w żłobku, klubie dziecięcym i u dziennego opiekuna wskaźnik kształtuje się na poziomie 13,5 %. Według norm Unii Europejskiej opieką instytucjonalną powinno być objętych co najmniej 30% dzieci w tej grupie wiekowej. Średnia liczba dzieci oczekujących do miejskich żłobków w 2015 r. wynosiła 1043. Wskazana liczba odzwierciedla wyrażone potrzeby rodziców dzieci do 3 roku życia. Źródło powyższych danych stanowią raporty meldunkowe z systemu elektronicznej rekrutacji do żłobka. Zaznaczyć należy, iż powyższa liczba może być przeszacowana z uwagi na roczną weryfikację zgłoszenia do żłobka, a w związku z tym brak aktualności wybranych zgłoszeń. Do

---

⁴ Liczba nian została określona szacunkowo na podstawie danych uzyskanych z ZUS w Poznaniu Oddział I i II (oddziały obejmują teren Poznania oraz gmin ościennych). Dane nie obejmują nian działających w szarej strefie.

osiągnięcia wskaźnika unijnego należałoby zwiększyć obecną ofertę form opieki łącznie uzyskując około 3 300 dodatkowych miejsc.

Jednakże programując cele i zadania na kolejne lata należy wziąć pod uwagę przede wszystkim potrzeby i oczekiwania rodziców dzieci w wieku do lat 3. Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Poznania celem analizy sposobu organizacji i jakości opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz poznania potrzeb i oczekiwań mieszkańców Poznania – rodziców dzieci w wieku do lat 3 – w zakresie wsparcia w sprawowanej opiece nad dzieckiem zlecił przeprowadzenie badań społecznych. Badania społeczne obejmowały trzy grupy osób: rodziców dzieci w wieku do lat 3, którzy korzystają z opieki nad dziećmi w formie żłobka, klubu dziecięcego lub dziennego opiekuna (350 osób), rodziców dzieci do lat 3 – mieszkańców miasta Poznania (500 osób) oraz grupę osób, dla których opieka nad dzieckiem do 3 roku życia stanowi działalność zawodową, tj. opiekunów dziecięcych i dziennych opiekunów (104 osoby). Badania przeprowadzone zostały w okresie od czerwca do lipca 2015 r.

Dodatkowo dokonano porównania wyników badania grupy rodziców, których dzieci uczęszczają do żłobka, klubu dziecięcego lub dziennego opiekuna i badania przeprowadzonego w 2013 roku na tożsamej grupie badawczej (240 osób). Porównanie dotyczyło tylko zbieżnych obszarów badawczych⁵.

Najważniejsze problemy ujęte w badaniach:

Wiedza rodziców na temat form opieki dla dziecka z jakich mogą skorzystać – znajomość oferty

Nie każda z określonych w ustawie o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 form opieki jest dobrze znana rodzicom – mieszkańcom Poznania - uczestniczącym w badaniu. Niemal wszyscy badani rodzice znają takie formy opieki jak: żłobek publiczny (96,0%), żłobek niepubliczny (95,0%) oraz niania (87,8%). Zdecydowana większość badanych (77,2%) zna formę klubu dziecięcego. Najmniej znaną formą opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 jest dzienny opiekun. Taki rodzaj opieki zna 30,0% rodziców.

Informacja dotycząca form opieki oraz jej źródła i dostępność

Większość badanych rodziców korzystających ze zróżnicowanych form opieki (58,5%) uważa, że informacja na temat dostępnych form opieki nad dzieckiem w wieku do 3 lat jest wystarczająca. Innego zdania było łącznie 31,7% badanych rodziców, którzy twierdzą, że informacje na temat poszczególnych form opieki nad dziećmi do lat 3 w Poznaniu są niewystarczające. Przy uwzględnieniu formy sprawowanej opieki największy odsetek niezadowolonych osób odnotowano wśród rodziców, których dzieci znajdują się pod opieką babci lub innego krewnego (34,1%), rodziców samodzielnie sprawujących opiekę (32,3%) oraz rodziców, których dziecko uczęszcza do klubu dziecięcego (31,1%). Najmniej negatywnych ocen dotyczących tego aspektu odnotowano wśród rodziców, których dzieci uczęszczają do żłobka publicznego 26,7%. Natomiast ponad połowa rodziców korzystających z opieki nad dzieckiem w formie żłobka, klubu dziecięcego lub dziennego opiekuna (59,1%) uważa, że informacja na temat form opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 w Poznaniu jest wystarczająca. Innego zdania był blisko co trzeci respondent (32,8%).

---

⁵ Raport z badań społecznych przeprowadzonych w 2015 r.: „Organizacja i jakość opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w Poznaniu”, Raport z badań społecznych przeprowadzonych w 2013 r.: „Badanie satysfakcji rodziców dzieci uczęszczających do żłobków i klubów dziecięcych w Poznaniu”.

Badani rodzice posiadający dzieci w wieku do lat 3 informację o formach opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 najczęściej czerpali od znajomych lub rodziny (79,6%) oraz z internetu (69,4%). Część ankietowanych (30,6%) jako źródło informacji wskazywało bezpośredni kontakt z placówką świadczącą opiekę nad dziećmi do lat 3 lub z dziennym opiekunem. Najmniejszy odsetek badanych (19,6%) wskazał prasę lub telewizję. Podobnie odpowiadali rodzice, których dziecko uczęszcza do żłobka, klubu dziecięcego lub do dziennego opiekuna: większość rodziców uzyskuje informacje z internetu oraz od znajomych i rodziny (odpowiednio 79,7% i 63,4% badanych). Źródłem informacji jest także placówka, do której uczęszcza dziecko (18,9%).

Formy opieki, z których korzystają rodzice

Badani rodzice najczęściej samodzielnie zajmują się opieką nad dzieckiem w wieku do lat 3. Taką formę opieki wymieniło 59,2% badanych. Co trzeci badany rodzic powierza opiekę nad dzieckiem lub dziećmi w wieku do 3 lat babci lub innym krewnym. Popularną formą opieki jest żłobek publiczny (21,0%), korzystanie z usług niani (17,6%) oraz żłobek niepubliczny (15,0%). Część osób (12,2%) korzysta z opieki niesformalizowanej znajomej osoby. Zdecydowanie mniej rodziców korzysta z klubu dziecięcego (6,2%) oraz opieki świadczonej przez dziennego opiekuna (1,0%).

Powody dokonania wyboru danej formy opieki

Najważniejsze powody wyboru określonej formy opieki nad dzieckiem to dla rodziców mieszkających w Poznaniu w kolejności: dostępność i wygoda danej formy opieki (44,4%), potrzeby dziecka (41,4%), względy finansowe (37,6%), zaufanie do danej formy opieki (35,2%) oraz powrót do pracy (34,2%). Brak możliwości wyboru innej formy opieki wskazało 16,8% rodziców, natomiast opinie innych rodziców, czy też znajomych brało pod uwagę 14,8% badanych. Względy finansowe miały największe znaczenie dla rodziców, którzy zdecydowali się powierzyć opiekę babci lub innym krewnym oraz rodziców, którzy samodzielnie zajmują się dzieckiem. Względy finansowe miały zdecydowanie mniejsze znaczenie dla rodziców, którzy wybrali takie formy opieki nad dzieckiem jak: niania oraz żłobek niepubliczny. Dostępność i wygoda danej formy opieki to najważniejsze motywy wyboru dla rodziców, którzy zdecydowali się na wybór żłobka publicznego oraz powierzyli opiekę znajomej osobie. Potrzeby dziecka to najważniejszy czynnik determinujący wybór opieki nad dzieckiem sprawowanej przez klub dziecięcy oraz samodzielnie przez rodziców. Taki powód nie był tak istotny dla rodziców, którzy wybrali żłobek publiczny oraz opiekę sprawowaną przez nianię. Konieczność powrotu do pracy była przyczyną wyboru żłobka publicznego oraz powierzenia opieki nad dzieckiem niani. Wymieniona przyczyna nie była tak istotna dla rodziców, którzy samodzielnie sprawują opiekę nad dzieckiem. Opinie innych rodziców / znajomych odgrywały ważną rolę przy wyborze usług świadczonych przez nianię lub opieki znajomej osoby. Zaufanie do danej formy opieki miało znaczenie przy wyborze opieki niesformalizowanej znajomej osoby, babci lub innego krewnego oraz niani. Brak innej możliwości spowodował konieczność wyboru takich form opieki jak: opieka niesformalizowana znajomej osoby, niania oraz opieka zapewniana samodzielnie przez rodziców.

Natomiast w grupie rodziców korzystających z instytucjonalnych form opieki nad dzieckiem (żłobek, klub dziecięcy, dzienny opiekun) głównym czynnikiem determinującym wybór określonej formy opieki był powrót do pracy. Taki powód wskazało aż 73,7% badanych rodziców. Wysokie znaczenie miała także dostępność i wygoda danej formy opieki (44,3%), względy finansowe (36,3%) oraz potrzeby dziecka (35,1%).

Kryteria, którymi kierują się rodzice dokonujący wyboru opieki nad dzieckiem

Najważniejsze powody wyboru danej formy opieki dla rodziców - mieszkańców Poznania - to przede wszystkim: fachowa opieka (49,8%), dobre opinie (40,6%), bliska odległość od miejsca zamieszkania (32,6%) oraz od miejsca pracy (29,2%). Istotne znaczenie odgrywa także odpowiedni nadzór i sprawowana kontrola (20,8%), niskie opłaty (17,0%), zadbane i bezpieczny lokal (15,2%) oraz wcześniejsza współpraca i doświadczenie (15,2%).

Z kolei zdaniem osób zajmujących się zawodowo opieką nad dziećmi rodzice przy wyborze formy opieki nad dzieckiem kierują się przede wszystkim dobrą opinią o placówce (często dokonują wyboru na podstawie polecenia innych osób). Taką opinię wymieniło 71,2% badanych opiekunów. Kolejne powody wskazane przez znaczny odsetek badanych to: fachowa opieka świadczona w placówce (51,0%) oraz bliska odległość placówki od miejsca zamieszkania rodziców (50,0%). Czynniki determinujące wybór miejsca i formy opieki to także: bliska odległość placówki od miejsca pracy rodzica (24,0%), wcześniejsze doświadczenie z daną placówką (21,2%), wysoka jakość świadczonych usług (14,4%) oraz odpowiednia wysokość opłat (14,4%).

Stopień zadowolenia z wyboru danej formy opieki

Zdecydowana większość rodziców jest zadowolona z podjęcia decyzji o wyborze danej formy sprawowania opieki (90,8%). Najwięcej pozytywnych ocen dotyczyło formy opieki sprawowanej przez nianię. Najmniej zadowoleni z wyboru danej formy opieki są rodzice, którzy samodzielnie zajmują się wychowaniem dziecka.

Prawie wszyscy badani rodzice korzystający z usług żłobka, klubu dziecięcego lub dziennego opiekuna są zadowoleni z wyboru formy opieki nad dzieckiem. Pozytywne opinie stanowiły aż 98,5%.

Wyniki badania są bardzo zbieżne z danymi pozyskanymi podczas badania przeprowadzonego w 2013 roku, kiedy to odsetek rodziców zadowolonych z podjętej decyzji o wyborze danej formy sprawowania opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 wynosił 99,2%.

Stopień zadowolenia z jakości opieki w ramach wybranej formy

Rodzice posiadający dzieci w wieku do lat 3 są zadowoleni z jakości opieki, która jest świadczona w ramach wybranej formy opieki (95,8%).

Preferowana forma opieki

Najbardziej preferowaną formą opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 jest opieka sprawowana przez nianię (19,2%) oraz opieka zapewniana przez jednego z rodziców (19,0%). Inną preferowaną formą opieki, którą wybraliby rodzice jest żłobek publiczny (14,2%). Kolejne formy lub sposoby sprawowania opieki, które wskazał znaczny odsetek badanych to także: naprzemienna opieka rodziców (12,6%), opieka sprawowana nad dzieckiem przez babcię lub innego krewnego (12,4%) oraz żłobek niepubliczny (12,2%). Zdecydowanie mniejszym zainteresowaniem rodziców cieszyłaby się opieka zapewniana przez dziennego opiekuna (3,6%), opieka w miejscu pracy lub nauki (3,4%) oraz klub dziecięcy (2,6%).

Natomiast badani rodzice korzystający z usług żłobka, klubu dziecięcego lub dziennego opiekuna mając nieograniczone możliwości wyboru formy opieki wybraliby opiekę zapewnianą przez żłobek niepubliczny (24,3%) oraz żłobek publiczny (22,6%). Znacznym zainteresowaniem rodziców cieszyłaby się opieka zapewniana dziecku przez jednego z rodziców (14,8%) oraz

opieka babci lub innego krewnego (11,0%). Rodzice mając swobodną możliwość wyboru formy opieki zdecydowaliby się także na naprzemienną opiekę obojga rodziców nad dzieckiem (8,3%), opiekę świadczoną przez nianię (7,4%) oraz opiekę świadczoną w miejscu pracy lub miejscu nauki (6,2%). Klub dziecięcy oraz opieka świadczona przez dziennego opiekuna cieszyła się zainteresowaniem odpowiednio 3,0% oraz 1,5% rodziców. Zdecydowana większość rodziców, których dzieci znajdują się pod opieką placówek świadczących usługi opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 nie zamierza zmieniać dotychczasowej formy opieki nad dzieckiem.

Powrót do aktywności zawodowej – godzenie życia zawodowego z rodzinnym

Gdyby rodzice mieli hipotetyczną możliwość wyboru terminu powrotu do pracy po urodzeniu się dziecka lub opieki nad dzieckiem bez konieczności powrotu do pracy, zdecydowana większość rodziców (77,0%) wolałaby wrócić do pracy. Część rodziców (12,7%) nie zdecydowałaby się na powrót do pracy i zajęłaby się sprawowaniem opieki nad dzieckiem, natomiast co dziesiąta badana osoba wolałaby pracować zdalnie w domu. Zdecydowana większość badanych wróciłaby do pracy, różny byłby jednak termin tego powrotu. Rodzice najczęściej decydowaliby się na powrót do pracy po okresie, gdy dziecko skończy 2 lata (26,0%). Zbliżony odsetek rodziców 23,3% oraz 21,9% chciałby powrócić do pracy, gdy dziecko skończy rok lub 3 lata. Najmniejszy odsetek rodziców (5,8%) wybrałby powrót do pracy w momencie, gdy dziecko ukończy 4 lata lub później.

Podobnie odpowiedzi zostały udzielone przez grupę rodziców korzystających z instytucjonalnych form opieki. Tylko 3,6% rodziców nie zdecydowałoby się na powrót do pracy i zajęłoby się wychowywaniem dziecka, gdyby istniała taka hipotetyczna możliwość. Zdecydowana większość (88,0%), powróciłaby do aktywności zawodowej. Największy odsetek badanych (42,1%) zdecydowałoby się na powrót do aktywności zawodowej w momencie, gdy dziecko skończyłoby 1 rok. 27,4% rodziców powróciłoby do pracy, gdy dziecko skończy 2 lata, 13,7%, gdy dziecko ukończy 3 lata, natomiast 13,7% wtedy, gdy dziecko ukończy 4 lub więcej lat. 5,4% badanych wolałoby pracować zdalnie w domu i godzić wychowanie dziecka z pracą zarobkową.

Formy opieki umożliwiające godzenie życia zawodowego z życiem rodzinnym

Zdaniem rodziców, którzy posiadają co najmniej jedno dziecko w wieku do lat 3 najlepszymi formami lub sposobami umożliwiającymi godzenie aktywności zawodowej z życiem rodzinnym jest opieka zapewniona przez nianię (31,0%), żłobek publiczny (29,6%), babcię lub innego krewnego (28,6%) oraz żłobek niepubliczny (26,2%). Rodzice uważają także, że opieka jednego z rodziców nad dzieckiem do lat 3 (19,0%) oraz naprzemienna opieka obojga rodziców (14,2%) może sprzyjać pogodzeniu sfery zawodowej ze sferą rodzinną.

Zdaniem opiekunów dziecięcych i dziennych opiekunów do koherencji sfery życia zawodowego i rodzinnego mogą przyczynić się tylko trzy spośród wszystkich dostępnych form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Formy opieki sprzyjające godzeniu życia zawodowego i rodzinnego to: żłobek publiczny (49,0%), żłobek niepubliczny (35,6%) oraz opieka nad dzieckiem zapewniona przez babcię lub innego krewnego (34,6%).

Wyznaczniki jakości opieki nad dzieckiem, wzorcowa placówka opieki

Zdaniem rodziców dwa najważniejsze elementy stanowiące o wysokiej jakości opieki to: wykwalifikowany personel (42,8%) oraz uwzględnienie potrzeb dziecka i indywidualne podejście do każdego dziecka (36,4%). Inne istotne elementy świadczące o wysokim poziomie usług to: niskie opłaty (20,0%), wyposażenie miejsca opieki (19,4%), małe grupy (19,2%), organizacja pracy (18,6%), otoczenie – przestrzeń i miejsce do zabaw (17,4%), przyjazna atmosfera (17,0%), oferta zajęć (16,2%) oraz estetyka lokalu (16,2%).

W opinii opiekunów najważniejszym elementem decydującym o jakości usług opieki nad dziećmi jest wykwalifikowany personel świadczący usługi opiekuńcze (81,7%). Ważnym elementem jest uwzględnianie potrzeb dziecka i zindywidualizowane podejście do każdego podopiecznego (39,4%). O wysokiej jakości usług świadczy także doskonała organizacja pracy (27,9%), oferta zajęć (25,0%) oraz warunki opieki nad dziećmi zbliżone do domowych (18,3%). Idealną placówkę zdaniem opiekunów charakteryzują 3 najważniejsze czynniki: warunki opieki zbliżone do domowych, poczucie bezpieczeństwa dla dziecka, odpowiednia przestrzeń dla opieki.

Powody niekorzystania przez rodziców z instytucjonalnych form opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 w Poznaniu

Zdaniem badanych osób najważniejsze powody niekorzystania rodziców z instytucjonalnych form opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 to przede wszystkim brak zaufania do takich form opieki (34,9%). Drugi powód braku zainteresowania takimi usługami to zbyt wysokie opłaty za korzystanie z instytucjonalnych form opieki nad dzieckiem do lat 3. Wymieniony powód wskazał co czwarty badany respondent. Co piąty rodzic uczestniczący w badaniu uważa, że powodem niekorzystania z określonych form opieki jest brak wystarczającej liczby miejsc w placówkach. Kolejne dwa powody to: brak ciekawego programu i złe opinie o placówkach (15,4%) oraz ograniczenia związane z dostępnością miejsc opieki (4,5%).

Ocena wysokości opłat ponoszonych na zapewnienie opieki nad dzieckiem

Ponad połowa badanych rodziców (54,5%) uważa, że koszty opłat ponoszonych na zapewnienie opieki nad dzieckiem są za wysokie. Zdaniem 31,2% badanych rodziców, wysokość miesięcznych opłat ponoszonych na zapewnienie opieki nad dzieckiem jest odpowiednia. Wysokość opłat jest najbardziej odczuwalna i zbyt wysoka, szczególnie dla rodziców, których dzieci uczęszczają do żłobków niepublicznych (73,3%), dla rodziców korzystających z opieki niani (72,7%) oraz rodziców, których dzieci uczęszczają do żłobków publicznych (67,6%). Wysokość miesięcznych opłat jest najmniej dotkliwa dla rodziców, których dzieci znajdują się pod opieką znajomej osoby (34,3%), samych rodziców lub rodzica zapewniającego opiekę (41,9%) oraz babci lub krewnego (43,1%).

Podobnie zdaniem rodziców, których dzieci uczęszczają do żłobków publicznych, żłobków niepublicznych, klubów dziecięcych oraz znajdują się pod opieką dziennego opiekuna wysokość opłat za pobyt dziecka uwzględniająca koszty opieki i wyżywienia jest zbyt wysoka (61,7%). W porównaniu z badaniami przeprowadzonymi w 2013 roku znacznie - aż o 11,5% - zwiększył się odsetek rodziców, dla których koszty opieki w placówkach są zbyt wysokie. Wzrósł o 5,6% odsetek rodziców niezadowolonych z opłat w żłobkach publicznych, o 9,3% w żłobkach niepublicznych, o 13,5% w klubach dziecięcych.

Propozycje działań, które powinien podejmować samorząd, by ułatwić rodzicom opiekę i wychowywanie dzieci w wieku do lat 3

Większość badanych rodziców posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do lat 3 oczekuje pomocy i wsparcia ze strony samorządu w zakresie opieki nad dzieckiem (68,8%). Co piąty respondent – łącznie 20,5% nie oczekuje wsparcia ze strony samorządu. Wsparcia ze strony samorządu oczekują wszystkie grupy rodziców. Jednak w największym stopniu taką pomoc chcieliby uzyskać rodzice, których dzieci uczęszczają do: żłobków niepublicznych (81,3%), klubów dziecięcych (74,2%), znajdują się pod opieką niani (72,7%) oraz uczęszczają do żłobka publicznego (72,4%). W nieznacznie mniejszym stopniu wsparcie ze strony samorządu oczekiwane jest przez rodziców, których dzieci znajdują się pod opieką niesformalizowaną znajomej osoby (60,7%) oraz babci lub innego krewnego (65,9%).

Rodzice posiadający dzieci w wieku do lat 3 postulowali przede wszystkim konieczność dofinansowania wszystkich form opieki nad dzieckiem oraz obniżenie kosztów i opłat związanych z pobytem dziecka w placówkach świadczących usługi opieki nad dziećmi do lat 3 w Poznaniu. Drugim istotnym działaniem oczekiwanym przez rodziców jest zwiększenie liczby żłobków oraz zwiększenie liczby miejsc w placówkach, czego finalnym efektem powinna być większa dostępność do poszczególnych form opieki (31,9%). Rodzice oczekują także lepszej informacji o formach opieki dostępnych w Poznaniu, poprawy dostępnej oferty, tworzenia rankingu placówek oraz zwiększenia kontroli nad placówkami (15,1%). Co dziesiąty respondent oczekuje od samorządu zwiększenia infrastruktury dla dzieci w wieku do lat 3 (więcej placów zabaw, parków, festynów).

Największy odsetek rodziców, których dziecko uczęszcza do żłobka, klubu dziecięcego lub do dziennego opiekuna uważa, że wszystkie formy instytucjonalnej opieki powinny zostać objęte programem dofinansowania (36,2% respondentów). Te odpowiedzi korespondują z drugą kategorią często wskazywaną przez rodziców – niższymi opłatami (17,2% badanych). Rodzice oczekują także zwiększenia liczby żłobków publicznych – 15,6% lub zwiększenia liczby dostępnych miejsc w tych placówkach – 11,1%. Mniejsze grupy w żłobkach publicznych to propozycja 3,3% ankietowanych.

Blisko połowa opiekunów, uważa że samorząd w większym stopniu powinien dofinansowywać różnego rodzaju formy opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 lub wpływać na obniżenie kosztów i opłat ponoszonych przez rodziców (47,7%). Badani opiekunowie wskazali, iż ważnym działaniem byłoby zwiększenie dostępności miejsc w placówkach świadczących usługi opieki dla dzieci w wieku do lat 3 poprzez zwiększenie liczby żłobków (18,5%) oraz zmniejszenie liczebności niektórych grup (18,5%). Ważnym działaniem oczekiwanym przez opiekunów dziecięcych i dziennych opiekunów jest zwiększenie wynagrodzenia (12,3%).

Badania przeprowadzone w grupie **opiekunów dziecięcych i dziennych opiekunów** wykazały, że 97,1% badanych opiekunów jest zadowolonych z pracy. Najbardziej zadowoleni z pracy są dzienni opiekunowie oraz pracownicy klubu dziecięcego. Głównym powodem podjęcia pracy jako opiekun dziecięcy dla badanych osób była chęć pracy z dziećmi. Ponad połowa badanych uznała, że ważnym czynnikiem determinującym podjęcie pracy było kierunkowe wykształcenie umożliwiające podjęcie i świadczenie tego rodzaju pracy. Inne aspekty decydujące o wyborze takiego zatrudnienia to: zainteresowania, dotychczasowe doświadczenia oraz brak pracy. Ponad połowa respondentów (62,4%) uważa, że wykonywanie pracy na obecnym stanowisku umożliwia rozwój zawodowy oraz podnoszenie własnych kompetencji i umiejętności. Jednak co czwarty uczestnik badania (25,7%) wskazał odpowiedzi, które świadczą o braku możliwości podnoszenia kwalifikacji. Zdecydowana większość badanych osób (94,2%) podnosi i doskonali swoje kompetencje i kwalifikacje zawodowe, w szczególności poprzez uczestnictwo w szkoleniach. Zdecydowana większość respondentów (76,7%) zamierza dłużej pracować na tym stanowisku. Z pracy w charakterze opiekuna dziecięcego lub opiekuna dziennego w niedalekiej przyszłości zamierza zrezygnować co dziesiąty respondent (10,7%). Część uczestników badania (12,6%) nie wie czy będzie pełnić rolę opiekuna w długofalowej perspektywie. Przeważająca większość ankietowanych opiekunów dziennych i opiekunów dziecięcych (70,2%) nie rozważa zmiany charakteru pracy. Nad podjęciem takiej decyzji zastanawia się 29,8% respondentów. 75,2% badanych opiekunów dziecięcych i dziennych opiekunów uważa, że praca którą wykonują jest obciążająca. W opinii badanych największy kłopot w sprawowaniu opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 stanowią problemy komunikacyjne, kontakt z dziećmi i konflikty w grupie. Ważnym problemem jest liczebność grup. Inną przeszkodą w pracy z małymi dziećmi wskazywaną przez respondentów jest trudność w adaptacji dziecka do warunków panujących w placówce oraz bunt dziecka spowodowany tą sytuacją. W opinii badanych pracowników współpraca z rodzicami dzieci, które pozostają pod ich opieką przebiega bez większych zastrzeżeń. Pozytywnie na temat współpracy wypowiedziało

się łącznie 83,3% ankietowanych. Trudności w zakresie współpracy z rodzicami dzieci w wieku do lat 3 zdaniem badanych opiekunów dotyczą głównie: braku informacji od rodziców na temat choroby dziecka, które jest oddawane pod opiekę placówki, sposobu rozwiązywania przez rodziców problemów wychowawczych, braku zaufania rodziców do placówki lub metod wychowawczych stosowanych przez opiekuna. Większość badanych opiekunów (66,0%) uważa, że wynagrodzenie otrzymywane za świadczoną pracę jest nieadekwatne i zbyt niskie. Odsetek zadowolonych respondentów z uzyskiwanego wynagrodzenia wynosił łącznie 22,0%.

Zawód opiekuna dziecięcego i dziennego opiekuna w hierarchii zawodów

Ponad połowa badanych rodziców – mieszkańców Poznania - (51,0%) uważa, że zawód opiekuna oceniany jest przeciętnie i takie miejsce zajmuje w konfrontacji z innymi zawodami. 22,9% ankietowanych uważa, że zawód ten cieszy się społecznym uznaniem i jest wysoko oceniany wśród innych zawodów. Zbliżony odsetek rodziców ma całkowicie odmienne zdanie i uważa, że zawód opiekuna dziecięcego jest nisko oceniany.

Opiekunowie dziecięcy i dzienni opiekunowie nisko lokują wykonywany przez siebie zawód w hierarchii innych zawodów i społecznej percepcji tych zawodów. Blisko połowa badanych uważa, że zawód opiekuna dziecięcego zajmuje przeciętne miejsce wśród innych zawodów, natomiast łącznie 40,6% uważa, że zawód opiekuna dziecięcego zajmuje niską lub bardzo niską pozycję wśród innych zawodów, a jego postrzeganie przez społeczeństwo jest raczej pejoratywne. Zaledwie co dziesiąty respondent – 9,9% uważa, że zawód opiekuna dziecięcego znajduje wysokie miejsce w porównaniu do innych zawodów.

III Cele, zadania i wskaźniki realizacji programu

Cel główny

Zwiększenie dostępności oraz rozwój jakości opieki i edukacji dla dzieci w wieku do lat 3 w różnych formach.

Cele szczegółowe i zadania

1. Zwiększenie dostępności opieki nad dziećmi w różnych formach określonych w ustawie.

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Poznania realizując „Poznański program opieki nad dziećmi do lat 3 na lata 2016 – 2020” będzie aplikować o środki finansowe w ramach programów ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Pozyskane środki ze źródeł zewnętrznych wpłyną na ułatwienie rodzicom godzenia życia rodzinnego z zawodowym.

Zadania

1.1. Wsparcie niepublicznych form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Zakłada się możliwość wprowadzania rozwiązań systemowych, przewidywanych w przepisach ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 polegających na wspieraniu placówek niepublicznych zgodnie z ww. ustawą.

1.2. Rozwijanie formy opieki „dzienny opiekun” poprzez:

a. zatrudnienie dziennych opiekunów w ramach środków z budżetu miasta oraz środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych

Badania społeczne przeprowadzone na zlecenie Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Poznania wykazały, że nie każda z określonych w ustawie o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 form opieki jest dobrze znana rodzicom – mieszkańcom Poznania - uczestniczącym w badaniu (próbą 500 osób wychowujących dziecko w wieku do lat 3). Najmniej znaną formą

opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 jest dzienny opiekun. Taki rodzaj opieki zna 30,0% badanych rodziców. Ponadto tylko 1% rodziców objętych badaniem korzysta z opieki świadczonej przez dziennego opiekuna (1,0%). W związku z powyższym uzasadnione jest rozwijanie usług opieki nad małymi dziećmi w formie dziennego opiekuna, która poszerza katalog dostępności form opieki nad dzieckiem, przy jednoczesnym zachowaniu wysokiego standardu jakości świadczonych usług.

Opieka sprawowana przez dziennego opiekuna stanowi elastyczną formę opieki. Opieka sprawowana jest w warunkach zbliżonych do domowych, a miejscem sprawowania opieki jest najczęściej środowisko dobrze znane rodzicom. Ponadto taki rodzaj działalności daje również możliwość aktywności zawodowej osobom posiadającym dziecko w zbliżonym wieku. Rozszerzanie działalności usługowej polegającej na świadczeniu opieki przez dziennego opiekuna przyczynia się również do aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia. Z uwagi na niedostateczną znajomość tej formy opieki przez rodziców wychowujących dziecko do 3 roku życia konieczne jest podejmowanie działań informujących i upowszechniających ww. formę opieki wśród mieszkańców Poznania.

Miasto Poznań planuje rozszerzenie przedmiotowej formy opieki poprzez zatrudnienie dziennych opiekunów, które sfinansowane zostanie ze środków Miasta i środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych, tj. w ramach programów rządowych lub unijnych. Przepisy prawa przewidują różne formy realizacji opisywanych działań, w tym np. powierzenie realizacji zadania organizacji pozarządowej. Gmina ma również możliwość zaangażowania w realizację miejskich jednostek organizacyjnych.

1.3. Działania informacyjne i doradcze, w tym:

a. konsultacje dla pracodawców w obszarze wspierania pracowników w powrocie do pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dziecka

Konsultacje dla pracodawców udzielane będą przez pracowników Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych w zależności od potrzeb. Zakłada się również inicjowanie działań mających na celu zachęcanie pracodawców do tworzenia przyjaznych warunków ułatwiających rodzicom powrót do aktywności zawodowej. Konsultacje obejmować będą zagadnienia prawne dotyczące różnych form wspierania pracownika powracającego do pracy, jak również całokształt zagadnień merytorycznych dotyczących tworzenia miejsc opieki nad dzieckiem do 3 roku życia oraz możliwości pozyskania środków na ww. cel.

b. wspieranie idei tworzenia form opieki nad dzieckiem przy zakładach pracy

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych podejmował będzie działania zachęcające pracodawców do tworzenia form opieki nad dzieckiem do 3 roku życia w miejscu pracy rodzica. Wyżej wymienione działania zapewniają realne korzyści zarówno dla pracowników jak i pracodawcy.

c. wydawanie newslettera dla podmiotów prowadzących działalność w obszarze opieki nad dziećmi do lat 3

Do podmiotów prowadzących placówkę opieki nad dzieckiem do lat 3 kierowany będzie newsletter zawierający m. in. informacje dotyczące zmian w przepisach, certyfikatów na wyposażenie, możliwości otrzymania dofinansowania z różnych źródeł.

2. Opracowanie i wdrożenie standardów jakości opieki i edukacji dla dzieci do lat 3 oraz systemu monitoringu i ewaluacji jakości pracy różnych form opieki nad dziećmi do lat 3.

Zadania

2.1. Opracowanie standardów jakości opieki i edukacji dla dzieci do lat 3 oraz strategii ich wdrażania w ramach powołanego zespołu ekspertów przy współpracy z krajowymi i zagranicznymi podmiotami zajmującymi się problematyką rozwoju, edukacji i opieki nad dzieckiem do lat 3.

Celem zapewnienia usług opiekuńczych na najwyższym poziomie, a tym samym wzrostu zaufania rodziców do placówek oferujących dzienną opiekę nad dziećmi, powołany zostanie

zespół ekspertów, który zgodnie z ustalonym harmonogramem opracuje standardy jakości opieki świadczonej przez placówki oraz dziennego opiekuna.

Rozwój jakości opieki i edukacji dla dzieci w wieku do lat 3 stanowi długotrwały i złożony proces wymagający zmian na poziomie zarządzania, organizacji pracy oraz rozwoju kompetencji opiekunów. Powyższe działania wiążą się z uruchomieniem określonych nakładów finansowych. Zespół tworzyć będą eksperci, kadra zarządzająca placówkami, osoby zajmujące się bezpośrednio sprawowaniem opieki nad dziećmi (pracownicy placówek, dzienni opiekunowie), urzędnicy oraz rodzice dzieci w wieku do lat 3.

Określenie standardów jakości wymaga zdefiniowania pojęcia jakości oraz jej opisu w odniesieniu do obszaru, którego dotyczy, przyjęcia obowiązujących wymogów oraz wyznaczenia wskaźników informujących o ich spełnieniu. Powyższe działania stanowią pierwszy etap pracy zespołu. Kolejny etap to opracowanie strategii wdrażania standardów jakości w placówkach oraz u dziennych opiekunów. Zespół ekspertów wypracuje procedury oraz przygotuje narzędzia umożliwiające prowadzenie działań monitorujących oraz ewaluację jakości pracy placówek i dziennych opiekunów. Na każdym etapie pracy zespołu zakłada się współpracę z innymi podmiotami, w tym z podmiotami i instytucjami zagranicznymi zajmującymi się opieką bądź organizacją opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

2.2. Wprowadzanie standardów jakości w miejscach opieki nad dziećmi.

Szeroki obszar pracy zespołu ekspertów stanowić będzie realizacja zadań związanych z wdrożeniem wypracowanych standardów. Działania wykonywane będą zgodnie z opracowaną strategią wdrażania oraz przyjętym harmonogramem.

2.2.1. Upowszechnianie i promocja opracowanych standardów jakości.

Informacja o standardach jakości opracowanych przez zespół powinna trafić do możliwie jak największej grupy osób związanych zawodowo z opieką nad dziećmi do lat 3, a także osób będących pośrednio odbiorcami świadczonych usług, tj. do rodziców wychowujących dziecko do 3 lat. Celem działań promujących opracowane standardy jakości będzie przekonanie do ich wdrożenia wszystkich podmiotów świadczących usługi w postaci opieki nad dziećmi do lat 3.

2.2.2. Zwiększenie wiedzy i kompetencji personelu różnych form opieki nad dziećmi do lat 3 oraz wspieranie w procesie wprowadzania opracowanych i przyjętych standardów, np. poprzez:

- szkolenia, seminaria, wykłady,
- spotkania umożliwiające wymianę doświadczeń, poznawanie dobrych praktyk.

Badania społeczne przeprowadzone na zlecenie Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych wykazały, że opiekunowie dziecięcy podnoszą kwalifikacje i kompetencje zawodowe. Jednocześnie opiekunowie dostrzegają trudne obszary w pracy z małymi dziećmi. Zapewnienie wysokiej jakości opieki wiąże się z sukcesywnym rozwojem kompetencji np. poprzez uczestnictwo w szkoleniach oraz współpracę i wymianę doświadczeń.

2.3. Opracowanie systemu monitoringu i ewaluacji jakości pracy placówek oraz dziennego opiekuna przez zespół ekspertów.

Procedury oraz narzędzia umożliwiające prowadzenie działań monitorujących przygotowane zostaną w ramach zespołu ekspertów. Koniecznym działaniem będzie także przygotowanie specjalistów odpowiedzialnych za realizację zadań monitorujących wdrożone standardy. Z wprowadzeniem systemu monitoringu łączy się także prowadzenie ewaluacji funkcjonowania samego systemu oraz w zależności od potrzeb wprowadzanie zmian celem jego ulepszenia.

2.4. Prowadzenie działań monitorujących realizację standardów jakości opieki oraz ewaluacyjnych.

Działania monitorujące realizację wdrożonych standardów prowadzone będą przez specjalistów posiadających wiedzę i kompetencje w ww. zakresie. Czynności monitorujące obejmować będą także zwiększenie poczucia odpowiedzialności przez podmioty prowadzące działalność w postaci opieki nad dziećmi, szczególnie w zakresie rozwijania jakości opieki oraz zwiększenie znaczenia i rozwój kontroli wewnętrznej.

2.5. Dofinansowanie przez Miasto konsultacji specjalistów m. in. psychologa, logopedy, fizjoterapeuty w placówkach opieki nad dziećmi.

Zakłada się podjęcie działań mających na celu ocenę prawidłowości rozwoju małych dzieci, wykrywanie ewentualnych nieprawidłowości we wczesnych etapach rozwoju oraz zapewnienie informacji i poradnictwa dla rodziców.

3. Wsparcie rodziców dzieci do lat 3 w wychowaniu i opiece.

Zadania

3.1. Rozpoczęcie prac nad przygotowaniem i wprowadzeniem programu wsparcia finansowego dla rodzin z dziećmi w wieku do lat 3.

Prace w zakresie przygotowania programu wsparcia finansowego dla rodzin z dziećmi do 3 roku życia prowadzone będą w ramach powołanego zespołu. W skład zespołu będą wchodzić przedstawiciele organizacji pozarządowych, rodziców, Rady Miasta Poznania oraz pracownicy urzędu i miejskich jednostek organizacyjnych.

3.2. Zapewnienie rodzicom dzieci w wieku do lat 3 poradnictwa w zakresie rozwoju dziecka, w tym poprzez organizowanie bezpłatnych konsultacji specjalistów (np. psychologa, logopedy, fizjoterapeuty, pediatry) oraz możliwości uczestniczenia w zajęciach wspierających kompetencje rodzicielskie.

Podejmowane działania będą skoncentrowane na poszerzaniu wiedzy rodziców dotyczącej prawidłowości rozwoju dziecka do 3 roku życia oraz pogłębianiu uważności w opiece i wychowaniu. Rodzice będą mogli uczestniczyć w zajęciach w zakresie rozwoju kompetencji rodzicielskich.

3.3. Zapewnienie dzieciom w wieku do lat 3 możliwości udziału w zajęciach rozwojowych, także wraz z opiekunem.

Wsparcie rodziców w opiece nad dziećmi do 3 roku życia realizowane będzie także poprzez zapewnienie dzieciom możliwości korzystania z oferty zajęć rozwojowych, szczególnie rodzinom, z których dzieci nie są objęte instytucjonalnymi formami opieki.

4. Upowszechnianie wśród mieszkańców Poznania wiedzy na temat opieki i wychowania dzieci w wieku do lat 3.

Zadania

4.1. Zapewnienie informacji na temat prawidłowości rozwoju dziecka w wieku do lat 3 oraz o różnych formach opieki i wsparcia.

Rodzice wychowujący dziecko w wieku do lat 3, jak również osoby przygotowujące się do podjęcia roli rodzica powinny mieć zapewnioną pełną informację o formach opieki nad dzieckiem, które umożliwią im m. in. godzenie opieki nad dzieckiem z pracą zawodową. Zakłada się również zapewnienie informacji w różnych formach dla ogółu rodziców w zakresie prawidłowości rozwoju dziecka.

4.2. Kampania społeczna dotycząca znaczenia wczesnego dzieciństwa (w tym kształtowania więzi) oraz dobrej jakości opieki i edukacji dla rozwoju dzieci do lat 3.

Kampania informacyjna prowadzona będzie etapowo zgodnie z założonym harmonogramem. Najważniejszym założeniem jest wzrost świadomości społecznej dotyczącej znaczenia wczesnego dzieciństwa i jego wpływu na kolejne etapy rozwoju oraz poinformowanie lokalnego społeczeństwa o standardach opieki nad małym dzieckiem jakie winny zostać spełnione wraz ze wskazaniem na konieczność ich ciągłego podwyższania.

4.3. Zwiększenie prestiżu zawodu opiekuna dziecięcego.

Badania społeczne wykazały, że zawód opiekuna dziecięcego w opinii osób go wykonujących postrzegany jest raczej negatywnie w odbiorze społecznym. Podobnie stwierdziła połowa pośród badanych rodziców dzieci do lat 3. W związku z powyższym konieczne jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej ważności zawodu opiekuna dziecięcego, jak również zmiana przekonań osób wykonujących pracę opiekuna.

4.4. Promowanie form opieki nad dziećmi wśród mieszkańców Poznania.

Nie wszystkie formy opieki nad dziećmi są znane rodzicom mieszkającym na terenie Poznania. Powyższe wskazuje na konieczność poszerzenia form i sposobów informowania mieszkańców o możliwościach zapewnienia opieki nad dziećmi do lat 3.

4.5. Stworzenie strony internetowej, która w całości będzie poświęcona zagadnieniom opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w Poznaniu, zawierającej m. in.:

- a. podstronę/zakładkę dla osób zajmujących się zawodowo opieką nad dziećmi umożliwiającą wymianę informacji - bank wiedzy,**
- b. podstronę/zakładkę będącą źródłem informacji o placówkach/miejscach opieki nad dziećmi, w których wprowadzono standardy jakości,**
- c. stworzenie interaktywnej mapy miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w systemie „Nabór – Żłobek”.**

Strona internetowa stanowić będzie źródło informacji dla rodziców i pracowników. Pozwoli również na wymianę dobrych praktyk, wprowadzanych metod pracy, zdobytych doświadczeń oraz materiałów dla osób profesjonalnie zajmujących się opieką nad dziećmi do lat 3, co pośrednio wpłynie również na upowszechnianie wysokiej jakości opieki nad dzieckiem do 3 roku.

Celem zwiększenia poczucia bezpieczeństwa dla rodziców oraz w związku z obowiązkiem wynikającym z ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Poznania prowadził będzie w placówkach opieki działających na terenie Poznania czynności kontrolne w ramach kontroli planowych zgodnie z zatwierdzonym przez Prezydenta Miasta Poznania planem kontroli. Czynności kontrolne przeprowadzane będą również doraźnie, w przypadku przyjętych zgłoszeń o nieprawidłowościach w wypełnianiu funkcji przez placówkę czy dziennego opiekuna.

Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Poznania opracował „Podstawowy standard opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 w placówkach publicznych i niepublicznych oraz przez dziennego opiekuna na terenie miasta Poznania” (Załącznik Nr 1). Określa on warunki, jakie powinny spełniać ww. podmioty, aby zapewnić dzieciom bezpieczny i higieniczny pobyt w prowadzonych placówkach.

Wskaźniki

W celu właściwej oceny stopnia realizacji „Poznańskiego programu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na lata 2016 – 2020” konieczne jest ustalenie zasad przedstawienia postępów z jego wykonania. Wskaźniki na podstawie, których określany będzie postęp w realizacji założonych celów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8 Wskaźniki realizacji programu

Cele szczegółowe	Zadania	Wskaźniki
1. Zwiększenie dostępności opieki nad dziećmi w różnych formach określonych w ustawie.	1. Wsparcie niepublicznych form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. 2. Rozwijanie formy opieki „dzienny opiekun” poprzez: a. zatrudnienie dziennych opiekunów w ramach środków z budżetu miasta oraz środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych 3. Działania informacyjne i doradcze, w tym: a. konsultacje dla pracodawców w obszarze wspierania pracowników w powrocie do pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dziecka, b. wspieranie idei tworzenia form opieki nad dzieckiem przy zakładach pracy, c. wydawanie newslettera dla podmiotów prowadzących działalność w obszarze opieki nad dziećmi do lat 3.	1. Liczba miejsc w niepublicznych formach opieki objętych wsparciem. 2. Liczba dziennych opiekunów zatrudnionych przez Miasto lub miejską jednostkę budżetową. 3. Liczba kampanii informacyjnych skierowanych do pracodawców. 4. Liczba subskrybentów newslettera.
2. Opracowanie i wdrożenie standardów jakości opieki i edukacji dla dzieci do lat 3 oraz systemu monitoringu i ewaluacji jakości pracy różnych form opieki nad dziećmi do lat 3.	1. Opracowanie standardów jakości opieki i edukacji dla dzieci w wieku do lat 3 oraz strategii ich wdrażania w ramach powołanego zespołu ekspertów przy współpracy z krajowymi i zagranicznymi podmiotami zajmującymi się problematyką rozwoju, edukacji i opieki nad dzieckiem do lat 3. 2. Wprowadzanie standardów jakości w miejscach opieki nad dziećmi. 2.1. Upowszechnianie i promocja opracowanych standardów jakości. 2.2. Zwiększenie wiedzy i kompetencji personelu różnych form opieki nad dziećmi do lat 3 oraz wspieranie w procesie wprowadzania opracowanych i przyjętych standardów, np.	1. Liczba placówek/dziennych opiekunów, w/u których zostały wprowadzone standardy jakości opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. 2. Liczba działań promocyjnych skierowanych do podmiotów prowadzących działalność w postaci opieki nad dziećmi do lat 3. 3. Liczba przeprowadzonych wizytacji/działań monitorujących. 4. Liczba przeprowadzonych działań ewaluacyjnych. 5. Liczba zorganizowanych szkoleń dla opiekunów. 6. Liczba konsultacji przeprowadzonych przez specjalistów.

	poprzez: - szkolenia, seminaria, wykłady, - spotkania umożliwiające wymianę doświadczeń, poznawanie dobrych praktyk. 3. Opracowanie systemu monitoringu i ewaluacji jakości pracy placówek oraz dziennego opiekuna przez zespół ekspertów. 4. Prowadzenie działań monitorujących realizację standardów jakości opieki oraz ewaluacyjnych. 5. Dofinansowanie przez Miasto konsultacji specjalistów m. in. psychologa, logopedy, fizjoterapeuty w placówkach opieki nad dziećmi.	
3. Wsparcie rodziców dzieci do lat 3 w wychowaniu i opiece.	1. Rozpoczęcie prac nad przygotowaniem i wprowadzeniem programu wsparcia finansowego dla rodzin z dziećmi w wieku do lat 3. 2. Zapewnienie rodzicom dzieci w wieku do lat 3 poradnictwa w zakresie rozwoju dziecka, w tym poprzez organizowanie bezpłatnych konsultacji specjalistów (np. psychologa, logopedy, fizjoterapeuty, pediatry) oraz możliwości uczestniczenia w zajęciach wspierających kompetencje rodzicielskie. 3. Zapewnienie dzieciom w wieku do lat 3 możliwości udziału w zajęciach rozwojowych, także wraz z opiekunem.	1. Liczba konsultacji przeprowadzonych przez specjalistów. 2. Liczba rodziców, którzy skorzystali z poradnictwa. 3. Liczba zorganizowanych zajęć z zakresu wspierania kompetencji rodzicielskich. 4. Liczba rodziców uczestniczących w zajęciach z zakresu wspierania kompetencji rodzicielskich. 5. Liczba zajęć rozwojowych dla dzieci. 6. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach rozwojowych.
4. Upowszechnianie wśród mieszkańców Poznania wiedzy na temat opieki i wychowania dzieci w wieku do lat 3.	1. Zapewnienie informacji na temat prawidłowości rozwoju dziecka w wieku do lat 3 oraz o różnych formach opieki i wsparcia. 2. Kampania społeczna dotycząca znaczenia wczesnego dzieciństwa (w tym kształtowania więzi) oraz dobrej jakości opieki i edukacji dla rozwoju dzieci do lat 3.	1. Liczba kampanii społecznych. 2. Liczba broszur informacyjnych dla rodziców. 3. Liczba osób odwiedzających stronę internetową.

	3. Zwiększenie prestiżu zawodu opiekuna dziecięcego. 4. Promowanie form opieki nad dziećmi wśród mieszkańców Poznania. 5. Stworzenie strony internetowej, która w całości będzie poświęcona zagadnieniom opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w Poznaniu, zawierającej m. in.: a. podstronę/zakładkę dla osób zajmujących się zawodowo opieką nad dziećmi umożliwiającą wymianę informacji - bank wiedzy. b. podstronę/zakładkę będącą źródłem informacji o placówkach/miejscach opieki nad dziećmi, w których wprowadzono standardy jakości c. stworzenie interaktywnej mapy miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w Systemie Nabór Żłobek.	

IV. Monitorowanie i ewaluacja

Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie rocznego sprawozdania z jego realizacji przekazanego Radzie Miasta Poznania.

Działania z zakresu poprawy opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 mają charakter długofalowy, dlatego efekty w postaci wskaźników będą zauważalne w kolejnych latach realizacji Programu. Dane gromadzone w ramach monitoringu powinny wpłynąć na kierunek planowania i modyfikacji działań dotyczących dostępności poszczególnych form opieki oraz jakości opieki w danych formach w następnych latach.

W ramach ewaluacji prezentowanego Programu okresowo prowadzone będą badania społeczne wśród rodziców mieszkających w Poznaniu oraz podmiotów prowadzących placówki.

V. Projektowane źródła finansowania Programu

Finansowanie „Poznańskiego programu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 na lata 2016 – 2020” może być dokonywane w ramach zadań własnych gminy, jak również z innych źródeł finansowania, tj. poprzez udział Miasta w programach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, czy zastosowanie formuły partnerstwa publiczno-prywatnego.

VI. Podsumowanie

Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę zmieniających się potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców Poznania.

Tak rozumiany program stanowi pełne ujęcie systemu wsparcia z zakresu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

VII. Harmonogram

Zadanie	2016	2017	2018	2019	2020
1. Zwiększenie dostępności opieki nad dziećmi w różnych formach określonych w ustawie.					
Zadania					
1.1. Wsparcie niepublicznych form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.					
1.2. Rozwijanie formy opieki „dzienny opiekun” poprzez: a. zatrudnienie dziennych opiekunów w ramach środków z budżetu miasta oraz środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych					
1.3. Działania informacyjne i doradcze, w tym: a. konsultacje dla pracodawców w obszarze wspierania pracowników w powrocie do pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dziecka, b. wspieranie idei tworzenia form opieki nad dzieckiem przy zakładach pracy, c. wydawanie newslettera dla podmiotów prowadzących działalność w obszarze opieki nad					

dziećmi do lat 3.					
2. Opracowanie i wdrożenie standardów jakości opieki i edukacji dla dzieci do lat 3 oraz systemu monitoringu i ewaluacji jakości pracy różnych form opieki nad dziećmi do lat 3					
Zadania					
2.1. Opracowanie standardów jakości opieki i edukacji dla dzieci do lat 3 oraz strategii ich wdrażania w ramach powołanego zespołu ekspertów przy współpracy z krajowymi i zagranicznymi podmiotami zajmującymi się problematyką rozwoju, edukacji i opieki nad dzieckiem do lat 3.					
2.2. Wprowadzanie standardów jakości w miejscach opieki nad dziećmi.					
2.2.1. Upowszechnianie i promocja opracowanych standardów jakości.					
2.2.2. Zwiększenie wiedzy i kompetencji personelu różnych form opieki nad dziećmi do lat 3 oraz wspieranie w procesie wprowadzania opracowanych i przyjętych standardów, np. poprzez: - szkolenia, seminaria, wykłady, - spotkania umożliwiające wymianę doświadczeń, poznawanie dobrych praktyk.					
2.4. Prowadzenie działań monitorujących realizację standardów jakości opieki oraz ewaluacyjnych.					
2.5. Dofinansowanie przez Miasto konsultacji specjalistów m. in. psychologa, logopedy, fizjoterapeuty w placówkach opieki nad dziećmi.					
3. Wsparcie rodziców dzieci do lat 3 w wychowaniu i opiece.					
Zadania					
3.1. Rozpoczęcie prac nad przygotowaniem i wprowadzeniem programu wsparcia finansowego dla rodzin z dziećmi w wieku do lat 3.					
3.2. Zapewnienie rodzicom dzieci w wieku do lat 3 poradnictwa w zakresie rozwoju dziecka, w tym poprzez organizowanie bezpłatnych konsultacji specjalistów (np. psychologa, logopedy, fizjoterapeuty, pediatri) oraz możliwości uczestniczenia w zajęciach wspierających kompetencje rodzicielskie.					
3.3. Zapewnienie dzieciom w wieku do lat 3 możliwości udziału w zajęciach rozwojowych, także wraz z opiekunem.					
4. Upowszechnianie wśród mieszkańców Poznania wiedzy na temat opieki i wychowania dzieci w wieku do lat 3.					
Zadania					
4.1. Zapewnienie informacji na temat prawidłowości rozwoju dziecka w wieku do lat 3 oraz o różnych formach opieki i wsparcia.					

4.2. Kampania społeczna dotycząca znaczenia wczesnego dzieciństwa (w tym kształtowania więzi) oraz dobrej jakości opieki i edukacji dla rozwoju dzieci do lat 3.					
4.3. Zwiększenie prestiżu zawodu opiekuna dziecięcego.					
4.4. Promowanie form opieki nad dziećmi wśród mieszkańców Poznania.					
4.5. Stworzenie strony internetowej, która w całości będzie poświęcona zagadnieniom opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w Poznaniu, zawierającej m. in.: a. podstronę/zakładkę dla osób zajmujących się zawodowo opieką nad dziećmi umożliwiającą wymianę informacji - bank wiedzy. b. podstronę/zakładkę będącą źródłem informacji o placówkach/miejscach opieki nad dziećmi, w których wprowadzono standardy jakości c. stworzenie interaktywnej mapy miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w Systemie Nabór Żłobek.					

Spis tabel

1. Prognoza dotycząca liczby dzieci w wieku od 0-3 lat zamieszkałych w latach 2010-2020 (w tys. osób) na obszarze miasta Poznania.....	4
2. Placówki prowadzone przez Miasto – wg stanu na 31.12.2015 r.....	5
3. Liczba miejsc i liczba dzieci oczekujących na miejsce w latach 2006 – 2015.....	5
4. Zestawienie dzieci oczekujących na przyjęcie do placówek publicznych.....	6
5. Liczba miejsc planowych w żłobkach publicznych, liczba dzieci zapisanych do żłobków publicznych oraz oczekujących na przyjęcie (w latach 2006-2015).....	7
6. Zestawienie dotacji uzyskanej w ramach Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch” w poszczególnych latach.....	9
7. Liczba miejsc planowych w placówkach niepublicznych.....	10
8. Wskaźniki realizacji programu.....	23

Spis wykresów

1. Liczba miejsc planowych w żłobkach publicznych, liczba dzieci zapisanych do żłobków publicznych oraz oczekujących na przyjęcie (w latach 2006-2015).....	7
2. Dodatkowe miejsca opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 utworzone przez Miasto Poznań w latach 2006-2015.....	8

**PODSTAWOWY STANDARD OPIEKI SPRAWOWANEJ NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3
W PLACÓWKACH PUBLICZNYCH I NIEPUBLICZNYCH NA TERENIE MIASTA POZNANIA**

**(WARUNKI, JAKIE POWINNY SPEŁNIAĆ PODMIOTY SPRAWUJĄCE OPIEKĘ NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3,
ABY ZAPEWNIĆ DZIECIOM BEZPIECZNY I HIGIENICZNY POBYT)**

Standard opracowano w oparciu o następujące przepisy:

1. **Ustawę z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3** (Dz. U. z 2016 r., poz. 157).
2. **Rozporządzenie** Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 lipca 2014 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych dot. żłobków i klubów dziecięcych (Dz. U. z 2014 r., poz. 925).

Lp.	Warunki/ wymagania	Podstawa prawna	Żłobek	Klub dziecięcy	Opiekun dzienny	Uwagi
I.	WYMAGANIA LOKALOWE I SANITARNE					
1.	Warunki lokalowe:					
1a.	Tytuł prawny do lokalu.	Art. 28 ust. 2 ww. ustawy	X	X		Podmiot zobowiązany jest do posiadania tytułu prawnego do lokalu, w którym mam być prowadzona opieka (oświadczenie we wniosku).
		Art. 42 ust. 1 ww. ustawy			X	Sprawuje opiekę w lokalu, do którego posiada tytuł prawny.

1b.	Lokal znajduje się w budynku lub jego części spełniających wymagania określone w przepisach techniczno-budowlanych oraz przepisach o ochronie przeciwpożarowej dla kat. zagrożenia ludzi ZL II.	§1 ww. Rozporządzenia	X	X		Dopuszcza się prowadzenie żłobka/ klubu dziecięcego w lokalu innym niż określone w ust. 1 (ZL II) w przypadku, gdy: 1) jest przeznaczony dla nie więcej niż 15 dzieci; 2) znajduje się na parterze budynku wykonanego z elementów nierozprzestrzeniających ognia; 3) posiada, co najmniej 2 wyjścia na zewnątrz, przy czym jednym z nich są drzwi wyjściowe z lokalu, a drugim inne drzwi lub okno umożliwiające bezpośrednie wyjście na przestrzeń otwartą; 4) został wyposażony w: a) trudnopalne wykładziny podłogowe i inne stałe elementy wyposażenia i wystroju wnętrza, b) gaśnicę proszkową ABC o zawartości, co najmniej 4 kg środka gaśniczego (§ 2 ww. Rozporządzenia)
1c.	Pozytywna opinia dot. zabezpieczenia przeciwpożarowego żłobka / klubu dziecięcego wydana przez komendanta powiatowego (miejskiego) Powiatowej Straży Pożarnej.	Art. 25 ww. ustawy oraz ww. Rozporządzenie	X	X		Dodatkowa podstawa prawna: Art. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2009 r., nr 178, poz. 1380).
1d.	Pozytywna opinia sanitarna w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych dot. żłobków i klubów dziecięcych wydana przez Inspektora Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej.	Art. 25 ww. ustawy oraz ww. Rozporządzenie	X	X		Dodatkowa podstawa prawna: art. 61 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2010 r. nr 136, poz. 914) oraz ustawa prawo budowlane (Dz.U. z 2013 r., poz. 1409)

2.	Liczba pomieszczeń w lokalu:					
2a.	2 pomieszczenia	Art. 24 ww. ustawy	X			W tym 1 przystosowane na odpoczynek dla dzieci.
2b.	1 pomieszczenie	Art. 24 ww. ustawy		X		Zapewnia się miejsce na odpoczynek dla dzieci.
3.	Bezpośrednie wyjście na teren otwarty/ wyposażenie w urządzenia do zabaw:					
2c.	Zapewnienie bezpośredniego wyjścia na teren otwarty wyposażony w urządzenia do zabaw, niedostępny dla osób postronnych.	§ 4 ww. Rozporządzenia	X	X		Nie jest wymagane obligatoryjne, zapewnione w miarę możliwości placówki.
4.	Warunki sanitarne:					
4a.	Zapewnienie wyżywienia.	22 ww. ustawy	X			W żłobku zapewnia się wyżywienie przebywającym w nim dzieciom.
4b.	Zapewnienie możliwości higienicznego spożywania posiłków.	24 ust. 2 ww. ustawy	X	X		W żłobku i klubie dziecięcym zapewnia się dzieciom możliwość higienicznego spożywania posiłków.
4c.	Zapewnienie warunków przechowywania i podawania mleka dziecku karmionemu mlekiem matki.	§ 3 ww. Rozporządzenia	X	X		W żłobku lub klubie dziecięcym, do którego uczęszcza dziecko karmione mlekiem matki, zapewnia się warunki do jego przechowywania i podawania.

II.	WARUNKI ORGANIZACJI PRACY:					
1.	Statut placówki.	Art. 11 ww. ustawy	X	X		Żłobek i klub dziecięcy działa na podstawie statutu ustalonego przez podmiot, który utworzył ww. placówkę. Statut ten w szczególności określa: 1) nazwę i miejsce jego prowadzenia; 2) cele i zadania oraz sposób ich realizacji, z uwzględnieniem wspomagania indywidualnego rozwoju dziecka oraz wspomagania rodziny w wychowaniu dziecka, a w przypadku dzieci niepełnosprawnych – ze szczególnym uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności; 3) warunki przyjmowania dzieci; 4) zasady ustalania opłat za pobyt i wyżywienie w przypadku nieobecności dziecka.
2.	Regulamin organizacyjny.	Art. 21 ww. ustawy	X	X		Za realizację regulaminu odpowiada dyrektor żłobka lub osoba kierująca pracą klubu dziecięcego.
3.	Zespoły żłobków i/lub klubów dziecięcych.	Art. 9 ww. ustawy	X	X		Podmioty prowadzące żłobki i kluby dziecięce mogą dla celów organizacyjnych połączyć je w zespoły i określić zasady działania zespołu. Połączenie nie narusza odrębności żłobków

						lub klubów dziecięcych w zakresie wpisu do rejestru.
4.	Wymagania wobec zatrudnionej kadry:					
4a.	Obowiązkowe badania sanitarno – epidemiologiczne.	Art. 4 ww. ustawy	X	X	X	Na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2013 r., poz. 947)
4b.	Obowiązkowe ubezpieczenie OC za szkody wyrządzone przy sprawowaniu opieki.	Art. 41 ww. ustawy			X	Dzienny opiekun podlega obowiązkowi ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy sprawowaniu opieki. Prezydent Miasta Poznania jest zobowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia dziennego opiekuna od odpowiedzialności cywilnej oraz opłacania i finansowania składki na to ubezpieczenie.
4c.	Kwalifikacje lub doświadczenie opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym.	Art. 16 ww. ustawy	X	X		<u>1. Wyższe wykształcenie:</u> Opiekun posiada kwalifikacje: pielęgniarki, położnej, opiekunki dziecięcej, nauczyciela wychowania przedszkolnego, nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej lub pedagoga opiekuńczo-wychowawczego. <u>2. Średnie wykształcenie:</u> - Opiekun posiada doświadczenie, co najmniej 2-letnie w pracy z dziećmi w wieku do lat 3,

						- lub odbył 280 szkolenie.
4d.	Kwalifikacje lub doświadczenie dziennego opiekuna.	Art. 16 ust. 1 oraz art. 39 ww. ustawy			X	- Osoba, która bezpośrednio przed podjęciem zatrudnienia jako dzienny opiekun pracowała z dziećmi w wieku do lat 3 przez okres minimum 12-miesięcy. - Opiekun posiada kwalifikacje: pielęgniarki, położnej, opiekunki dziecięcej, nauczyciela wychowania przedszkolnego, nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej lub pedagoga opiekuńczo-wychowawczego i odbył 40- godzinne szkolenie uzupełniające; - lub przed rozpoczęciem pracy jako dzienny opiekun odbyła 160-godzinne szkolenie.
5.	Maksymalny czas pobytu 1 dziecka w placówce:					
5a.	Do 10 godz. ustalone w regulaminie organizacyjnym.	Art. 12 ww. ustawy	X			W żłobku zapewnia się opiekę nad dzieckiem w wymiarze do 10 godzin dziennie względem każdego dziecka. W szczególnie uzasadnionych przypadkach wymiar opieki może być, na wniosek rodzica dziecka, wydłużony, za dodatkową opłatą.
5b.	Do 5 godz. ustalone w regulaminie organizacyjnym.	Art. 12 ww. ustawy		X		W klubie dziecięcym zapewnia się opiekę nad dzieckiem w wymiarze do 5 godzin dziennie względem każdego dziecka.

6.	Liczba dzieci przypadająca na 1 opiekuna:					
6a.	8 dzieci	Art. 15 ust. 2 ww. ustawy	X	X		W żłobku lub klubie dziecięcym jeden opiekun może sprawować opiekę nad maksymalnie ośmiorgiem dzieci.
6b.	5 dzieci	Art. 15 ust. 2 ww. ustawy	X	X		W przypadku, gdy w grupie znajduje się dziecko niepełnosprawne, dziecko wymagające szczególnej opieki lub dziecko, które nie ukończyło pierwszego roku życia, maksymalnie nad pięciorgiem dzieci.
6c.	5 dzieci	Art. 38 ust. 1 ww. ustawy			X	Dzienny opiekun sprawuje opiekę nad maksymalnie pięciorgiem dzieci, a w przypadku, gdy w grupie znajduje się dziecko niepełnosprawne lub wymaga szczególnej opieki, maksymalnie nad trojgiem dzieci.
6d.	3 dzieci	Art.38 ww. ustawy			X	W przypadku, gdy w grupie znajduje się dziecko, które nie ukończyło pierwszego roku życia, jest niepełnosprawne lub wymaga szczególnej opieki.
7.	Zatrudnienie pielęgniarki lub położnej.	Art. 15 ust. 3 ww. ustawy	X			Przynajmniej jednej, gdy do żłobka uczęszcza więcej niż 20 dzieci.
8.	Współpraca z wolontariuszami.	Art. 17 ww. ustawy	X	X		Przed rozpoczęciem pracy w żłobku lub klubie dziecięcym wolontariusz zobowiązany jest odbyć 40- godzinne szkolenie (jeśli nie posiada kwalifikacji wymaganych dla kadry).
		Art. 38 ust. 2 ww. ustawy			X	
9.	Wiek dziecka:					

9a.	od ukończenia 20 tyg. życia	Art. 7 ust. 1 ww. ustawy	X			Opieka w żłobku jest sprawowana nad dziećmi w wieku od ukończenia 20 tygodnia życia.
		Art. 36 ww. ustawy			X	Dzienny opiekun sprawuj opiekę nad dziecku w wieku od ukończenia 20 tygodnia życia.
9b.	od ukończenia 1 roku życia	Art. 7 ust. 2 ww. ustawy		X		Opieka w klubie dziecięcym sprawowana jest nad dziećmi w wieku od ukończenia 1 roku życia.
10.	Współpraca z rodzicami:					
10a.	Prowadzenie konsultacji i udzielanie porad rodzicom w zakresie pracy z dziećmi.	Art. 19 ww. ustawy	X	X		Opiekun prowadzący zajęcia w żłobku lub klubie dziecięcym współpracuje z rodzicami dzieci uczęszczających na zajęcia, w szczególności przez:
	Prowadzenie konsultacji i udzielanie porad rodzicom w zakresie pracy z dziećmi.	Art. 19 ww. ustawy				- prowadzenie konsultacji i udzielanie porad rodzicom w zakresie pracy z dziećmi.
		Art. 40 ust. 2 ww. ustawy			X	Dzienny opiekun prowadzący zajęcia z dziećmi, nad którymi sprawuje opiekę współpracuje z rodzicami tych dzieci, w szczególności przez prowadzenie konsultacji i udzielanie porad rodzicom w zakresie pracy z dziećmi.
10b.	W zajęciach prowadzonych w klubie dziecięcym mogą uczestniczyć rodzice dzieci uczęszczających do placówki.	Art. 20 ww. ustawy		X		W zajęciach prowadzonych w klubie e dziecięcym mogą uczestniczyć rodzice dzieci uczęszczających do klubu dziecięcego.

10c.	Korzystanie z pomocy rodziców w sprawowaniu opieki nad dziećmi w czasie zajęć.	Art. 40 ww. ustawy			X	Dzienny opiekun prowadzący zajęcia z dziećmi, nad którymi sprawuje opiekę współpracuje z rodzicami tych dzieci, (w szczególności) przez korzystanie z pomocy rodziców w sprawowaniu opieki nad dziećmi w czasie prowadzenia zajęć.
11.	Wymagania formalne – kadra kierownicza:					
11a.	Dyrektor żłobka, osoba kierująca pracą w klubie dziecięcym.	Art. 18 ww. ustawy	X	X		Dyrektor żłobka/ osoba kierująca pracą w klubie dziecięcym: 1) daje rękojmię należytego prawowania opieki nad dziećmi; 2) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej; 3) wypełnia obowiązek alimentacyjny w przypadku, gdy taki obowiązek został nałożony; 4) nie została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne.
11b.	Dyrektor żłobka.	Art. 13 ww. ustawy	X			Dyrektorem żłobka może być osoba, która posiada: 1) wyższe wykształcenie i co najmniej 3 lata doświadczenia w pracy z dziećmi; 2) wykształcenie średnie oraz 5-letnie

						doświadczenie w pracy z dziećmi.
11c.	Osoba kierująca pracą w klubie dziecięcym.	Art. 14 oraz art. 16 ww. ustawy		X		Kwalifikacje i doświadczenie określone dla opiekuna w żłobku/klubie dziecięcym.
11d.	Obowiązki dyrektora, osoby kierującej pracą w klubie dziecięcym.	Art. 21 ww. ustawy	X	X		Dyrektor/ osoba kierująca pracą klubu dziecięcego określa regulamin organizacyjny i odpowiada za jego realizację.
III	WARUNKI DZIAŁALNOŚCI PLACÓWEK					
1.	Prowadzenie żłobka lub klubu dziecięcego jest działalnością regulowaną i wymaga wpisu do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.	Art. 26 ww. ustawy	X	X		Działalność regulowana w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2015 r., poz. 584).
2.	Obowiązki podmiotów prowadzących placówki.	Art. 30 ww. ustawy	X	X		Prezydent Miasta Poznania wydaje zaświadczenie o dokonaniu wpisu danego podmiotu do Rejestru żłobków i klubów dziecięcych.
		Art. 35 ww. ustawy	X	X		Podmiot wpisany do Rejestru jest zobowiązany do informowania organu prowadzącego rejestr wszelkich zmianach danych wskazanych we wniosku lub dokumentach w terminie 14 dni.

*Standardy w zakresie kontroli finansowej dot. dotacji zostaną sprecyzowane w momencie wdrażania dotacji celowych dla podmiotów niepublicznych prowadzących żłobki / kluby dziecięce, sprawujące opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3.

**Normy zawarte w powyższym zestawieniu utworzone zostały na podstawie ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 ([Dz. U. z 2016 r., poz. 157](#))